

ПРОФЕСІОГРАМА ВЧИТЕЛЯ ІСТОРІЇ ТА ПРАВОЗНАВСТВА

ПІДГОТУВАВ АСІНГЕРОВ БОГДАН ІП-24

Що таке професіограма?

- **Професіограма** — повний опис особливостей певної професії, що розкриває зміст професійної праці, а також вимог, які вона ставить перед людиною. Професіограма складається на основі аналізу змісту професійної діяльності і містить у собі загальну характеристику професії та вимоги, які професія ставить до людини.

Опис професії вчителя історії та правознавства

- **Вчитель** — це ключова фігура в освітньому процесі, що виконує освітню, виховну та розвивальну функції. Зокрема, вчитель історії та правознавства поєднує в собі функції педагога, історика та правознавця. Це фахівець, який не просто передає знання, а формує в учнів **історичну свідомість** та **правову культуру**. Він є провідником у світ минулого і сучасного, допомагаючи зрозуміти причинно-наслідкові зв'язки, та одночасно знайомить учнів із засадами законодавства, їхніми правами й обов'язками, виховуючи відповідальних та свідомих громадян.

Загальні і фахові компоненти

▶ **Загальні компоненти**

- ▶ Педагогічна майстерність
- ▶ Психологічна компетентність
- ▶ Комунікативні навички
- ▶ Особистісні якості
- ▶ Організаційні вміння
- ▶ Цифрова грамотність

▶ **Фахові компоненти**

- ▶ Предметна компетентність
- ▶ Методологічна компетентність
- ▶ Світоглядна компетентність
- ▶ Дослідницькі вміння
- ▶ Культурологічна компетентність

Психолого-педагогічна підготовка

- ▶ **Психолого-педагогічна підготовка** є невіддільною складовою професіограми вчителя, що формує його здатність ефективно взаємодіяти з учнями та організовувати навчальний процес.
- ▶ У сфері **психологічної підготовки** вчитель повинен володіти знаннями психології віку, щоб розуміти потреби та інтереси дітей на різних етапах їхнього розвитку. Це включає навички емоційної стійкості, емпатії та вміння запобігати й конструктивно вирішувати конфлікти, а також надавати учням психологічну підтримку.
- ▶ Одночасно, **педагогічна майстерність** вимагає володіння сучасними методами навчання, вміння планувати уроки, структурувати матеріал та ефективно керувати класом. Вчитель має бути здатним об'єктивно оцінювати знання та навички учнів, а також налагоджувати конструктивну комунікацію з батьками та колегами для забезпечення комплексного розвитку дитини.

Професійна-педагогічна спрямованість

- ▶ **Професійна педагогічна спрямованість** — це система мотивів та цінностей, яка визначає ставлення вчителя до своєї професії, учнів та самого себе. Вона є рушійною силою його діяльності та починається зі **спрямованості на учня**, що проявляється у щирому інтересі до розвитку особистості дитини, прагненні допомогти їй розкрити свій потенціал та готовності до партнерської співпраці. Це поєднується зі **спрямованістю на предмет**, яка передбачає глибоку любов до історії та правознавства, бажання постійно вдосконалювати власні знання та здатність захопити цим предметом учнів.
- ▶ Одночасно, **спрямованість на професію** відображає свідомий вибір педагогічної діяльності як життєвого покликання, що супроводжується прагненням до професійного зростання та відповідальним ставленням до своїх обов'язків. Усі ці аспекти спрямовані на ключову мету — **формування ціннісних орієнтацій**, тобто виховання в учнів патріотизму, поваги до закону, прав людини та активної громадянської позиції.

Уміння і навички вчителя історії та правознавства

- ▶ **Професія вчителя історії та правознавства** вимагає не лише глибоких знань, а й розвитку широкого спектра умінь і навичок для ефективної роботи з учнями.
- ▶ **Методичні та дидактичні навички** включають здатність створювати цікаві та змістовні уроки, володіти інтерактивними методами, такими як дебати і проєктна діяльність, а також адаптувати матеріал до потреб учнів та їхнього віку.
- ▶ До **предметно-аналітичних навичок** належать уміння проводити історичний аналіз, працювати з первинними джерелами та інтерпретувати правові документи. Вчитель повинен мати навички об'єктивного аналізу подій та аргументованого викладу матеріалу.
- ▶ Нарешті, **комунікативні та організаційні навички** є основоположними для успішної взаємодії: це здатність ефективно спілкуватися з учнями та батьками, управляти аудиторією та підтримувати дисципліну, а також вміння планувати свій час та організовувати позакласну діяльність.

Особистісні якості вчителя

- ▶ любов до дітей;
- ▶ чесність, справедливість, об'єктивність;
- ▶ витримка, терплячість;
- ▶ принциповість і вимогливість;
- ▶ педагогічний оптимізм, любов до життя, почуття гумору;
- ▶ чуйність, гуманне ставлення до людей;
- ▶ тактовність;
- ▶ організаторські здібності, вміння працювати з дитячим колективом;
- ▶ всебічний розвиток;
- ▶ фізичне та психічне здоров'я, здатність відновлювати енергопотенціал;
- ▶ творчий склад мислення, відкритість до нового;
- ▶ педагогічна спрямованість;
- ▶ потяг до удосконалення, самоосвіта протягом життя.

Протипоказання до роботи вчителя

► Медичні протипоказання

- Захворювання голосових зв'язок.
- Значні порушення слуху та зору.
- Хронічні серцево-судинні захворювання.
- Захворювання опорно-рухового апарату, що перешкоджають тривалому перебуванню на ногах.
- Неврологічні захворювання, що впливають на координацію рухів та концентрацію.

► Психічні та особистісні протипоказання

- Нервово-психічні розлади.
- Низька стресостійкість, схильність до емоційного вигорання.
- Агресивність та нетерпимість.
- Відсутність емпатії.
- Байдужість до дітей та професії.
- Замкнутість, невміння налагоджувати контакт з аудиторією.

Плюси та мінуси професії ВЧИТЕЛЯ

► Плюси професії

- **Соціальна значущість** – можливість впливати на формування майбутнього покоління.
- **Постійний розвиток** – необхідність регулярно оновлювати знання з історії та права.
- **Творча свобода** – можливість розробляти власні методики та уроки.
- **Стабільність** – гарантований графік роботи, тривалі канікули.
- **Відчуття мети** – розуміння, що ваша робота важлива для суспільства.

► Мінуси професії

- **Високе робоче навантаження** – велика кількість позаурочної роботи (підготовка, перевірка).
- **Емоційне вигорання** – постійний стрес та відповідальність.
- **Психоемоційна напруга** – робота в умовах інтенсивного спілкування та високої концентрації уваги.
- **Бюрократія** – велика кількість паперової роботи та звітів.

Сфери професійної реалізації

- ▶ Диплом вчителя історії та правознавства відкриває широкий спектр можливостей не лише в освітній, але й в інших сферах, де цінуються аналітичні здібності, знання минулого та правових засад.
- ▶ **Освітня сфера:**
 - ▶ Викладання в загальноосвітніх школах, ліцєях, гімназіях.
 - ▶ Робота в закладах вищої освіти (викладач, науковий співробітник).
 - ▶ Індивідуальна педагогічна діяльність (репетиторство, підготовка до ЗНО/НМТ).
- ▶ **Науково-дослідницька діяльність:**
 - ▶ Робота в музеях та архівах (науковий співробітник, екскурсовод, фондовий працівник).
 - ▶ Науково-дослідна робота в академічних установах.
- ▶ **Юридична та державна діяльність:**
 - ▶ Робота в органах державної влади та місцевого самоврядування (управління, департаменти).
 - ▶ Праця в громадських та правозахисних організаціях.

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ